

คำอธิบายการใช้งาน

1. เอกสารฉบับนี้ผ่านกระบวนการแปลงภาพเป็นอักษรด้วยเทคนิคการรู้จำอักขระด้วยแสง (OCR หรือ Optical Character Recognition)
2. จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการอ่านและการสืบค้น
3. การคัดลอกข้อความเพื่ออ้างอิง (Quotation) ควรตรวจสอบความถูกต้องจากไฟล์ต้นฉบับอีกครั้ง
4. การสะกดคำอาจมีความแตกต่างในแต่ละยุคสมัย
5. การแปลงภาพเป็นอักษรยี่ดต้นฉบับเป็นหลักไม่มีการแก้ไข

จัดทำโดย

กลุ่มงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๒๖
(สมัยสามัญ สมัยที่หนึ่ง)
วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๓๐ (สมัยสามัญ สมัยที่หนึ่ง) พ.ศ. ๒๕๖๖

สารบัญ

ครั้งที่ ๒๖/๒๔๗๖ (สามัญ)

๑. เรื่องการคัดค้านการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรจังหวัด
นนทบุรี ๖๗๙
๒. สภา ฯ ตั้งกรรมการประจำสำหรับพิจารณา
การคัดค้านการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ๖๘๐ - ๖๘๑
๓. เรื่องร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖ ๖๘๑ - ๖๘๓
๔. เรื่องพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการ
บริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖ ๖๘๔ - ๖๘๗
๕. เรื่องร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวง
กรม พ.ศ. ๒๔๗๖ ๖๗๑ - ๖๗๓
๖. สภา ฯ ตีความในมาตรา ๓ แห่งรัฐธรรมนูญ
(ซึ่งรัฐบาลเสนอในคราวประชุมครั้งที่ ๒๐/๒๔๗๖
(สามัญ) และที่ประชุมได้เลื่อนการพิจารณาไว้) ๗๑๐ - ๗๑๕
๗. เรื่องร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราช
กำหนดเครื่องแบบทหารบก พ.ศ. ๒๔๗๖ ๗๑๕ - ๗๑๖
๘. เรื่องร่างพระราชบัญญัติอากรแสตมป์ แก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖ ๗๑๗ - ๗๑๘
๙. รัฐมนตรีว่าการคลังตอบกระทู้ถาม
 ๑. เรื่องเบี้ยบำนาญเสมียนพนักงาน
 ๒. เรื่องคลังเก็บเงินตามจังหวัด ๗๑๙ - ๗๒๓

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๒๖/๒๕๗๖ (สามัญ)
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๗๖
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
เริ่มประชุมเวลา ๑๖.๒๐ นาฬิกา

ประธานสภาฯ กล่าวว่า วันนี้มีสมาชิกมาประชุม ๔๕ นายเป็น
องค์ประชุมได้ ระเบียบวาระที่จะประชุมวันนี้ มีดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติอากรแสตมป์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช
๒๕๗๖ ซึ่งค้างพิจารณาแต่คราวประชุมครั้งที่ ๒๕/๒๕๗๖ ที่แล้วมา

๒. เรื่องคัดค้านการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรจังหวัดนนทบุรีว่า มี
เป็นการชอบด้วยกฎหมาย

๓. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขข้อความ บางอย่างในพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยสำนักงานจัดหางาน พ.ศ. ๒๕๗๕ และพระราชบัญญัติสำนักงาน
จัดหางานประจำท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๗๖

๔. ร่างพระราชบัญญัติรณนตร์ทหาร พุทธศักราช ๒๕๗๖

๕. ร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบ ป้องกันราชอาณาจักรสยาม
พุทธศักราช ๒๕๗๖

๖. ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๖

๗. ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมพุทธศักราช ๒๔๗๖

๘. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม พระราชกำหนดเครื่องแบบทหารบก พุทธศักราช ๒๔๗๖

ญัตติต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้ยื่นเสนอมานี้เป็นการด่วน และมีเพิ่มเติมด้วย ข้าพเจ้าจึงใคร่ที่จะถามที่ประชุมว่า จะควรรนำเรื่องใดขึ้นพิจารณาก่อน

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอให้ลำดับระเบียบวาระประชุม ดังนี้

๑. เรื่องคัดค้านการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรจังหวัดนนทบุรี ว่าเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย

๒. ร่าง พระราชบัญญัติ จัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๔๗๖

๓. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๖

๔. ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช ๒๔๗๖

๕. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม พระราชกำหนดเครื่องแบบทหารบก พุทธศักราช ๒๔๗๖

๖. ร่างพระราชบัญญัติอากรแสตมป์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖

๗. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขข้อความ บางอย่างในพระราชบัญญัติว่าด้วยสำนักงานจัดหางาน พ.ศ. ๒๔๗๕ และพระราชบัญญัติสำนักงานจัดหางานประจำท้องถิ่น พ.ศ. ๒๔๗๖

๘. ร่างพระราชบัญญัติรณนตรีทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๖ ที่ประชุมอนุมติ

ประธานสภาฯ ได้เสนอญัตติที่ ๑ เรื่องคัดค้านการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรจังหวัดนนทบุรีต่อที่ประชุม และกล่าวต่อไปว่า นอกจากนั้นแล้ว ยังมีการคัดค้านการเลือกตั้งว่า คะแนนเสียงไม่เป็นไปโดยชอบ คือ ของนายหรั่ง จังหวัดนครพนม ของพระวรพากย์พจนสิน จังหวัดราชบุรี ของนายยิ้ม กองทอง จังหวัดลพบุรี นอกจาก ๓ รายนี้ ข้าพเจ้าได้รับหนังสือฉบับหนึ่ง ไม่เป็นสาระและไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติเลือกตั้ง โดยกล่าวว่า มีพวกพ้องมาก และแจกตัวเรือเมล์ให้เปล่า ๆ ข้าพเจ้าเห็นว่าใช้ไม่ได้

ของนายยิ้ม กองทอง

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า เมื่อไม่ได้ร้องตามทางการ ก็ฟังไม่ได้

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ในเรื่องนี้ขอให้ตั้งกรรมาธิการขึ้นพิจารณา และขอเสนอนามผู้ที่จะเป็นกรรมาธิการ คือ

๑. พระยาศรยุทธเสณี	เป็นประธานกรรมการ
๒. พระวุฒิศาสตร์เนติญาณ	เป็นกรรมการ
๓. หลวงคหกรรมบดี	เป็นกรรมการ
๔. นายแนบ พหลโยธิน	เป็นกรรมการ
๕. หลวงอรรถกิติกำจร	เป็นกรรมการ

นายแนบ พหลโยธิน กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอถอนชื่อ เพราะได้
เป็นกรรมการอื่น ๆ หลายอย่าง

นายบรรจง ศรีจรูญ เสนอ นายวิลาศ โอสถานนท์ แทน
นายแนบ พหลโยธิน

นายกรัฐมนตรี รับรอง และเสนอให้กรรมการคณะนี้ เป็น
กรรมการประจำโดยฉะเพาะสำหรับเรื่องเช่นนี้ทุก ๆ เรื่องไป

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า รายงานกรรมการที่ท่านนายกรัฐมนตรี
และสมาชิกเสนอมานี้ จะมีผู้ใดคัดค้านหรือไม่ ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้าน ขอ
ให้ลงมติ

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ที่ประชุมได้ลงมติตั้งให้ผู้มีนามดังกล่าวแล้ว ๕ นายเป็นกรรมการ

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ได้มีผู้เสนอให้กรรมการคณะนี้ เป็น
กรรมการประจำ โดยฉะเพาะสำหรับเรื่องเช่นนี้ทุก ๆ เรื่องไป จะมีผู้

ใดคัดค้าน หรือไม่ ถ้าไม่มีผู้ใด คัดค้านจะได้ถือว่า ที่ประชุมนี้อนุมัติ
ตามที่สมาชิกเสนอ

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน เป็นอันที่ว่าประชุมนี้อนุมัติ

ประธานสภาฯ เสนอเรื่องที่ ๒ ว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบ
ป้องกันราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๔๗๖

พระยาประเสริฐสงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แถลง
ให้ที่ประชุมฟังว่า

ร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักรสยาม พุทธ
ศักราช ๒๔๗๖ ซึ่งเสนอมานี้ เป็นพระราชบัญญัติที่ได้เปลี่ยนแปลงรูปโครง
การณป้องกันราชอาณาจักรเดิมให้มีความมั่นคงและอยู่ในระเบียบการบัง
คับบัญชากันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น พระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราช
อาณาจักร ใหม่นี้มีได้เปลี่ยนแปลงส่วนกำลังรบไปจากรูปโครงเดิมประการ
ใดเลยเปลี่ยนแปลงเฉพาะหลักระเบียบการ และการบังคับบัญชา คือ ๑. มาตรา
๔ ที่กล่าวถึงการแบ่งส่วนราชการของกระทรวงกลาโหมนั้น ก็เพื่อให้เข้ารูป
กับพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหาร แห่งราชอาณาจักรสยาม
พุทธศักราช ๒๔๗๖ กับพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวง กรม พุทธ
ศักราช ๒๔๗๖ ซึ่งรัฐบาลได้เสนอร่างไว้แล้วนั้น ๒. มาตรา ๕,๖ กล่าวถึง
สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง การแบ่งส่วน
ราชการในปลัดกระทรวงนั้น คงเป็นไปตามรูปเดิม ไม่ได้มีการเปลี่ยน

แปลงประการใด ๓. มาตรา ๗. การแบ่งราชการเป็นหน่วยต่างๆ ในกองทัพบกนั้น เปลี่ยนรูปใหม่คือ รวมการบังคับบัญชาหน่วยย่อยต่าง ๆ ให้ขึ้นในบังคับบัญชาของหน่วยใหญ่ เช่น รวมหน่วยกองพันทหารทุกเหล่าทุกชนิดที่ตั้งอยู่ในจังหวัดหนึ่งหรือ หลายจังหวัด และหน่วยต่างๆ เหล่านั้น แต่เดิมขึ้นตรงต่อผู้บังคับเหล่าของตน เปลี่ยนใหม่ให้รวมอยู่ในบังคับบัญชาของผู้บังคับการมณฑล เพื่อความสะดวกแก่การควบคุมบังคับบัญชาให้เป็นผลดีแก่ราชการยิ่งขึ้น ส่วนกรมอากาศยานเดิมแยกเป็นกรมขึ้นต่อกระทรวงกลาโหม ตามรูปใหม่นำมาเป็นกรมขึ้นในกองทัพบก ทั้งนี้ก็เนื่องด้วยกำลังอากาศยานซึ่งมีอยู่ในบัดนี้เข้าอยู่ในลักษณะของทหารบก จึงให้กลับมาขึ้นกับกองทัพบกเพื่อให้กองทัพบกมีกำลังเป็นปีกแผ่นสามารถใช้กำลังในการที่จะป้องกันราชอาณาจักรได้ดียิ่งขึ้น ในกาลต่อไป ถ้ากรมอากาศยานมีหน่วยพร้อมทั้งส่วนทหารบกทหารเรือแล้ว จึงควรให้แยกขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ๔. มาตรา ๘ การแบ่งราชการเป็นหน่วยต่าง ๆ ในกองทัพอากาศนั้น คงเป็นตามรูปเดิมมิได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขประการใดเลย เพื่อประโยชน์ ดังกล่าวแล้ว จึงขอให้สภาฯ อนุมัติพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกัน ราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๔๗๖ ใช้เป็นกฎหมายต่อไป

ประธานสภาฯ กล่าวว่า หลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ผู้ใดเห็นว่าควรรับไว้พิจารณาหรือไม่ ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านขอให้ลงมติ

‘ไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ที่ประชุมลงมติให้รับไว้พิจารณา

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ขอให้พิจารณาเป็นวาระที่ ๒ ขอให้
เลขาธิการอ่านเป็น มาตรา ๆ ไป เมื่อสมาชิกเห็นว่าไม่สมควรอย่างไร ขอ
ให้ยกมือหัก เพื่อจะให้เร็วขึ้น เพราะวันนี้มีญัตติหลายเรื่อง และ
ขอเปลี่ยนภาวะที่ประชุมเป็นชุมนุมอนุกรรมการเต็มสภา

เลขาธิการสภาฯ อ่านร่างพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อที่ประชุม
นายเนตร์ พูนวิวัฒน์ ถามว่า คำว่า “มณฑล” ในมาตรา ๗ นี้
หมายความว่า “บริเวณหรืออะไร?”

นายกรัฐมนตรี ตอบว่า เป็นชื่อที่ใช้เรียกเขตต์ทางฝ่ายทหาร

นายมังกร สามเสน ถามว่า กองป้อมอยู่กับใคร?

พระยาประเสริฐสงคราม ตอบว่า ขึ้นอยู่ในกองเรือรบ

ประธานสภาฯ กล่าวว่า เมื่อได้อ่านพระราชบัญญัตินี้แล้ว หาก
ไม่มีใครคัดค้าน และท่านผู้ใดเห็นว่าควรให้ออกใช้เป็นกฎหมายได้ ให้
ยกมือขึ้น

ที่ประชุมลงมติเห็นชอบพร้อมเพรียงกันให้นำร่างพระราชบัญญัตินี้
ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และออกประกาศ
ใช้เป็นกฎหมายได้

ประธานสภาฯ เสนอระเบียบวาระที่ ๓ คือร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ต่อที่ประชุม

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ขอให้หลวงประดิษฐมนูธรรม แกล้งแทน

หลวงประดิษฐมนูธรรม แกล้งว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ เดิมทีเดียว ได้ทำกันมาเมื่อภายหลังเปลี่ยนการปกครองวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ แต่ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติเรียกว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญราชการฝ่ายพลเรือนซึ่งได้ออกเมื่อสมัยรัฐบาลพระยามโนฯ ภายหลังเมื่อข้าพเจ้ากลับ จากประเทศฝรั่งเศส คณะรัฐมนตรีจึงได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง คณะกรรมการคณะนี้ได้เชิญเจ้าหน้าที่ของกระทรวงต่าง ๆ มาเป็นผู้ชี้แจงแสดงความเห็นเพื่อประกอบพิจารณากร่างพระราชบัญญัตินี้ แล้วจึงเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะรัฐมนตรี ๆ จึงได้นำร่างพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อสภาฯ วันนี้ ข้อความทั่วไป คือว่า การต่อไปเราจะจัดรูปราชการให้เข้าตามลักษณะการปกครอง ดังที่เขา นิยมใช้กันในประเทศ ต่าง ๆ คือเราจัดเป็นส่วนกลาง เป็นภูมิภาค และเป็นท้องถิ่น สำหรับส่วนกลางนั้น คือคณะรัฐมนตรีรับมอบหมาย เช่นมีกระทรวงทบวงและกรม ส่วนภูมิภาค หมายถึงจะส่งข้าราชการไปประจำ แต่เดิมมี

มณฑล จังหวัด อำเภอ การมีมณฑลนั้นทำให้การงานช้า เรื่องด่วน
ที่ควรจะไปถึงได้ก็หาไปไม่ เช่นมีเรื่องจะส่งไปที่จังหวัดชุมพร ก็ต้อง
ส่งไปยังสงขลา ซึ่งเป็นที่ตั้งมณฑลก่อนแล้ว มณฑลจึงจะส่งไป
ที่จังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นการล่าช้า เพราะฉะนั้น จึงมีความเห็นว่า ถ้า
เราเลิกมณฑลเสีย คงมีราชการรวมเป็นภาค จังหวัด และอำเภอ
ซึ่งอาจจะตั้งข้าหลวงใหญ่ประจำได้ หรือเป็นครั้งคราวก็ได้ ให้ถือ
เป็นส่วนกลางซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้รับมอบหมาย ปัญหาตะขิด
ตะขวงอาจเป็นไปได้ในเรื่องบุคคลเพราะอาจจะถูกยุบไปตามมณฑล แต่
เรื่องนี้กรมการพิจารณาเห็นว่า ที่เราทำนี้ ทำเพื่อหลักการไม่ได้ถือ
โอกาสทำเพื่อจะไล่บุคคลออก บรรดาผู้ที่ประจำการในมณฑลต่าง ๆ
ที่ไม่มีความสามารถก็ต้องออก เพราะออกโดยยุบไม่ใช่ปลด เราต้อง
เอามาเลือกเฟ้น ส่วนผู้ที่ใช้ไม่ได้ หรือหย่อนความสามารถ ก็
พิจารณาตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน เพราะฉะนั้นการ
พิจารณาให้เลิกนี้ถึงตัวบุคคลเสีย สำหรับเรื่องราชการบริหารส่วน
ท้องถิ่นนั้นหมายความว่าเรื่องเทศบาลซึ่งรัฐบาลได้แถลงเป็นนโยบาย
ไว้แล้ว จึงควรยกอำนาจบางอย่างให้ท้องถิ่นเขาทำ เพราะฉะนั้นจึง
แบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. ราชการบริหารส่วนกลาง
๒. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

๓. ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

การทำพระราชบัญญัติขึ้น ก็เพื่อต้องการจัดรูปงานให้เข้าลักษณะการปกครองอย่างรัฐธรรมนูญ และเพื่อจะให้การบริหารราชการแผ่นดิน รวดรัดและเร็วยิ่งขึ้น ในการเปลี่ยนแปลงโครงการใหม่นี้มิใช่ว่า ข้าราชการที่ประจำตำแหน่งที่ถูกยุบเปลี่ยนแปลงคราวนี้ จะต้องถูกปลดตามตำแหน่งที่ถูกยุบเนื่องจากการปรับปรุงการงานก็หาไม่ คือผู้ที่ครองในตำแหน่งที่จะถูกยุบ จะได้ให้เข้าสังกัดในกองกลางไว้ก่อน แล้วทางรัฐบาลจะได้พิจารณาว่า จะควรบรรจุเข้าในโครงการใหม่ตามคุณวุฒิความสามารถ เว้นไว้แต่ผู้ต้องกรณีที่จะถูกออกจากราชการตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน ฉะนั้นไม่ควรที่จะต้องมีความวิตก ขอให้เห็นว่าเราทาสำหรับหลักการที่จำเป็นจะต้องทำ และมีได้มุ่งหมายจะทำให้ใครเดือดร้อน โดยไม่เป็นธรรม

อนึ่งการพิจารณาพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็กระทบถึงพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมด้วย

เดิมมีปัญหาเรื่องตัดคนออก แต่บัดนี้อาจต้องเพิ่มคน ฉะนั้นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เราควรตกลงดังนี้คือ เราวางรูปราชการเพียงกรมน้อย ไม่ให้ใหญ่โต แล้วให้หัวหน้ากองทำการแทนอธิบดี หรือจะให้อธิบดีกรมอื่นทำการไปก็ได้ และเพื่อให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้สะดวกขึ้น จึงขอให้เลขา

ธิการสภาฯ อ่านเรียงตามมาตรา ถ้ามีข้อสงสัยอันใด จะได้แถลง
ให้ทราบ ในเมื่อถึงมาตรานั้น ๆ

ประธานสภาฯ กล่าวว่า สมาชิกผู้ใดจะพูดถึงหลักการบ้าง
พระยาปรีदानฤเบศร์ กล่าวว่า ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้
เกี่ยวข้องกับศาลหรือเปล่า

หลวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าวว่า ไม่เกี่ยวเลย ทางศาลเรียกว่าตุลาการ เหตุฉะนั้นพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม
ในตอนที่บัญญัติถึงกระทรวงยุติธรรม จึงกล่าวแต่ในทางธุรการ ซึ่ง
เกี่ยวไปในทางบริหาร และจะเห็นได้ตามมาตรา ๑๕-๑๖ ที่ไม่ได้กล่าว
ถึงศาลเลย เพราะในรัฐธรรมนูญได้แบ่งแยกอำนาจอยู่แล้ว

พระยาปรีदानฤเบศร์ กล่าวว่า ตามที่ได้อ่านมานี้ เห็นว่ามาตรา
๖-๗ ที่ว่าจะยกเลิกมณฑล ฉะนั้น จึงมีปัญหาว่า อธิบดีศาลมณฑล
จะไปอยู่ที่ไหน

หลวงประดิษฐ์มนูธรรม ตอบว่า การที่ยุบมณฑลนั้นไม่เกี่ยว
กับอธิบดีศาลมณฑล สำหรับตัวอธิบดีนั้น อาจประจำอยู่ที่ศาลจังหวัด
ก็ได้ หรือจะเรียกกลับเข้ามาเป็นผู้พิพากษาศาลใน พระนคร ก็ได้ เพราะ
ตำแหน่งในกระทรวงยุติธรรมเป็นตำแหน่งสากล อาจพิจารณาตามคุณ
สมบัติของบุคคลซึ่งสุดแต่เห็นจะสมควร ส่วนอำนาจศาลมณฑลเรา
ได้ยกไปรวมอยู่กับศาลจังหวัด และหัวหน้าศาลจังหวัดก็มีเหมือนแต่ก่อน

เว้นแต่อำนาจศาลต่างประเทศ เช่นอย่าง ศาลจังหวัดอุบล ซึ่งทำการพิจารณาพิพากษา อรรถคดีตลอดมณฑลนครราชสีมา หรือ เช่นเมื่อได้ยุบศาลมณฑลพายัพ ศาลจังหวัดเชียงใหม่ ก็คงมีอำนาจอยู่ หรือ เช่นศาลจังหวัดสงขลา ก็คงมีอำนาจเหมือนศาลนครศรีธรรมราช

พระยาปรีदानฤเบศร์ กล่าวว่า ต่อไปเมื่อมีคดีเกิดขึ้นในมณฑลต่าง ๆ ที่ถูกยุบเป็นจังหวัดเช่นนี้ อธิบดีมณฑลจะอนุเคราะห์อย่างไร ศาลจังหวัดเวลานี้มีอำนาจอย่างไร ถ้าคดีเกินอำนาจศาลจังหวัด อธิบดีต้องไปนั่งพิจารณาหรือไม่

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า เดียวนี้แก้ไขใหม่แล้ว อำนาจศาลองเต็มี่ที่ ส่วนศาลมณฑลเลิกแล้ว กระทรวงยุติธรรมก็ได้ตั้งข้าหลวงประจำอยู่แล้ว

พระยาปรีदानฤเบศร์ ถามว่า เมื่อเลิกมณฑลและยุบสมุหเทศาภิบาลแล้ว เห็นจะยุบตำแหน่งอธิบดีศาลมณฑลตามด้วยกระมัง

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า เรื่องนี้รับรองว่า ต้องเลิกตำแหน่งอธิบดีศาลมณฑลด้วย

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ผู้ใดเห็นว่าควรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้พิจารณาบ้าง ถ้าเห็นด้วยกับหลักการตามที่เสนอมานี้ ก็ขอให้ลงมติ

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน และที่ประชุมได้ลงมติรับรองหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

เลขาธิการสภา ฯ อ่านร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เสนอต่อที่ประชุมตั้งแต่พระราชปรารภถึงมาตรา ๒

หลวงแสงนิติศาสตร์ ถามว่า วันที่ใช้ในพระราชบัญญัตินี้ ทำไมจึงไม่ใช่วันที่ โดยเว้นว่างไว้

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า ในเรื่องวันที่นี้ ต้องขอสงวนเอาไว้เสียเมื่อทำการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวงและกรมแล้วจึงจะทราบวันที่ได้เพราะจะต้องออกประกาศใช้พร้อมกัน

เลขาธิการสภา ฯ อ่านมาตรา ๓-๔-๕-๖-๗ และ ๘ ต่อที่ประชุม

พระยาปริธานฤเบศร์ กล่าวว่า คำว่า “ทะบวง” ตามที่ปรากฏอยู่ในมาตรา ๗ นั้นหมายความว่าอะไรไม่ทราบ

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า คำว่า “ทะบวง” นั้นมีฐานะต่ำกว่ากระทรวง แต่สูงกว่ากรม ซึ่งจะนับว่าเป็นกระทรวงน้อยๆ ก็ได้ ภาษาฝรั่งเศสเรียกว่า ซูส์เซเกรตารีอาต์ (Sous secretariat)

หลวงแสงนิติศาสตร์ กล่าวว่า ตามมาตรา ๘ ข้อ ๓ ยังไม่เข้าใจดี เพราะคำว่า “ทะบวงการเมือง” นี้ ทำไมจึงมาบัญญัติในมาตรา ๘ อีก เพราะในมาตรา ๕ ก็ได้บัญญัติไว้แล้ว

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า คำว่า “ทะบวง” ในมาตรา ๗ กับคำว่า “ทะบวงการเมือง” ในมาตรา ๘ นี้มีความหมายต่างกัน คำว่า “ทะบวงการเมือง” เป็นคำใช้ ในกฎหมายซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษ ว่าปับลิตบอดี (Public body) ซึ่งเท่ากับเป็นบุคคล ส่วนคำว่า “ทะบวง” ตรงกับคำว่ากระทรวงน้อย ๆ ของฝรั่งเศส คือในฝรั่งเศสนอกจากเป็น กระทรวงใหญ่แล้ว เขายังแยกออกเป็นกระทรวงน้อยอีก แต่คำว่า “ทะบวง” ซึ่งเราได้เคยใช้เรียกขานโดยทั่วๆ ไปนั้น หมายถึงส่วนราชการอย่างหนึ่ง ส่วนคำว่า “ทะบวงการเมือง” นั้น หมายถึงส่วน ราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล คือเป็นคำรวมของกระทรวง ทะบวง กรม เพราะฉะนั้น “ทะบวง” จึงเป็นทะบวงการเมืองเสมอไป แต่ “ทะบวง การเมือง” ไม่เป็น “ทะบวง” เสมอไป

นายเนตร์ พูนวิวัฒน์ กล่าวว่า ในวรรคสุดท้ายของมาตรา ๘ ขอให้เติมคำว่า “พ.ศ. ๒๔๗๖” ลงให้เต็มที่จะได้ไหม เพราะตามที่ บัญญัตินั้น หาได้กล่าวไว้ชัดไม่

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า เราจะเติมยังไม่ได้ เพราะ อาจมีข้อความอื่นที่อาจจะต้องเพิ่มเติมหรือแก้ไขในกฎหมายว่าด้วยการจัด ระเบียบป้องกันราชอาณาจักร

เลขาธิการสภาฯ อ่านมาตรา ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, และ ๒๐

นายวิลาศ โอสถานนท์ ถามว่า มาตรา ๒๐ เรื่องอาวุโสนี้
ข้าพเจ้าไม่เข้าใจเลยว่า จะต้องการอย่างไร

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า ในเรื่องนี้ อาจจะเป็นใน
ตำแหน่ง หรืออาจจะเป็นอายุก็ได้ แต่ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้
เคยปฏิบัติมา บางที่ก็เลือกอาวุโสในตำแหน่ง บางที่ก็เลือกอาวุโส
ในทางอายุ ครั้นจะให้เคร่งครัด ทางเจ้าหน้าที่แถลงว่า อาจไม่สะดวก
สุดแต่เราจะตกลงว่า ใครจะเป็นผู้ทำการแทนข้าหลวงประจำจังหวัด
ในเมื่อผู้นั้นไม่อยู่ ตามปกติอาจเป็นปลัดจังหวัดก็ได้ บางครั้งเคย
ให้คลังจังหวัด หรืออัยการจังหวัดทำการแทนก็มี แล้วแต่ความ
สะดวกแก่ราชการ

พระยาปริदानุเบศร์ กล่าวว่า ตามที่เห็นมาแล้ว ถ้าแม้ว่า
การงานเรียบร้อย ก็ไม่มีเรื่องอะไรเกิดขึ้น ทั้งนี้ถ้ามีเหตุเช่นเงินหาย
ท่านเหล่านี้อาจมีการขัดกันได้ เพราะฉะนั้นเพื่อจะกันมิให้ขัดกัน ขอ
เสนอว่า ถ้าสามารถควรบัญญัติไว้ให้ชัดก็จะดี ถ้าการงานเรียบร้อย
ก็ไม่เป็นไร ถ้าเงินในคลังหายไป ใครจะต้องมีหน้ารับผิดชอบกันแน่
และควรจัดต่อๆ ไป ให้แน่ชัดว่ารองจากตำแหน่งนั้นเป็นตำแหน่งนั้น ๆ
อย่างแน่นอน การรับผิดชอบต่าง ๆ จะได้จากัดตัว และจะได้สะดวก
แก่การพิจารณาในความรับผิดชอบ

นายมังกร สามเสน กล่าวว่า ท่านที่พูดนั้นยังไม่เข้าใจใน
ลักษณะปกครองเลย ตามธรรมดาการปกครองนั้น เขาจะให้ใคร

เป็นผู้แทนแล้ว เขาก็ต้องประกาศโดยมีตราตั้งหรือคำสั่งอย่างแน่ชัด
เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไรที่จะถาม ข้าพเจ้าก็ได้เคยเป็นยก
กระบัตร์เมือง และทำการแทนเจ้าเมืองเสมอ

พระยาปริตตานฤเบศร์ ตอบว่า ไม่ใช่อย่างนายมังกรฯ ถ้า
มีตราตั้งมาแล้ว ก็ไม่มีปัญหา ถ้าบังเอิญจะต้องรับผิดชอบ ก่อนตรา
ตั้ง หรือไม่มีตราตั้งขึ้นไว้จะทำอย่างไร ข้าพเจ้าไม่เคยได้เป็นใหญ่
เป็นโตอย่างนายมังกรฯ ตามปัญหาที่ข้าพเจ้าสงสัย คือว่า ให้ผู้มี
อาวุโสสูงสุดทำการแทน ซึ่งบางคนก็รับ บางคนก็ไม่รับทำการแทน

นายมังกร สามเสน กล่าวว่า ราชการทางปกครอง เขาทำกัน
ต้องมีรายงานประชุมด้วย

หลวงแสงนิติศาสตร์ กล่าวว่า ตามที่นายมังกร ฯ ว่าไม่ได้ตั้งถ้า
ตั้งก็ไม่มีปัญหา ถ้าไม่ได้ตั้งไว้เมื่อมีเหตุเกิดขึ้น เช่นนายอำเภอริบไป
ไต่สวนการฆาตกรรม รุ่งเช้าผู้มีอาวุโสก็ทำการแทน

หลวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าวว่า ถ้าจะเต็มว่า ผู้มีอาวุโส
ในหน้าที่ก็น่าจะใช้ได้

นายวิลาศ ไสอานนท์ กล่าวว่า เช่นสมมุติว่า ปลัดจังหวัด
ไม่มีบรรดาศักดิ์ เป็นเพียงชั้นนาย แต่สรรพากรจังหวัดมีบรรดาศักดิ์
เป็นคุณพระ เมื่อเช่นนี้ย่อมเป็นการที่แน่นอนว่าสรรพากรจังหวัด

คงจะเป็นผู้รักษาแทน เพื่อจะป้องกันไม่ให้เกิดมีปัญหาขึ้น จึงอยาก
ให้ใส่ไว้ให้แน่นอน

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ขอเสนอว่า ถ้าจะเต็มแล้ว
ก็ควรเติมว่า ผู้มีอาวุโสในตำแหน่งหน้าที่

พระประทีปพลุฑท กล่าวว่าจะเทียบกันอย่างไร เช่นสรรพ
กรจังหวัด ตำแหน่งใครจะสูงกว่าใคร

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ถ้าเช่นนั้นตัดคำว่า “สูงสุด”
ออกเสีย เติมคำว่า “ในตำแหน่งหน้าที่” แทน และชี้แจงต่อไปว่า
ตามธรรมดาแล้วข้าราชการที่ไปประจำอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ ถ้าใครไป
ประจำอยู่ที่นั่นก่อน เมื่อเป็นตำแหน่งชั้นเดียวกันแล้ว ผู้ที่ไปประจำ
ก่อนก็ต้องเป็นผู้มีอาวุโสดังเช่นทูต เพราะทูตมีตำแหน่งเท่ากันทุกแห่ง
ฉะนั้นเมื่อถือตามหลักอาวุโสแล้ว ก็ต้องพิจารณาต่อไปอีกว่า ทูต
คนใดได้เข้ามาประจำอยู่ก่อนใคร ก็ยกให้ผู้ที่มาประจำก่อนเป็นผู้มี
อาวุโสสูง ให้เดินมาหน้าในเมื่อมีการเฝ้า

หลวง โกวิทภักยวงศ์ กล่าวว่า สัสดีรวมอยู่ในอำเภอและจังหวัด
ด้วยหรือเปล่า

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า เจ้าหน้าที่สัสดีมีประจำอยู่ที่
อำเภอและจังหวัด และที่อำเภอยังมีกรรมการอำเภอรวมอยู่ด้วย ส่วน
ที่จังหวัดนั้นก็ยังมีสัสดีประจำอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดด้วย

หลวงแสงนิติศาสตร์ กล่าวว่า ข้อนี้คิดว่าจะแก่งแย่งกัน ถ้าหากว่าถึงคราวที่จะต้องรับผิดชอบเกิดขึ้นอย่างพระยาปริดา ๆ ว่า เมื่อเจ้าตัวไม่ได้อยู่ เพราะบางแห่งอาจรู้ได้ยากเหลือเกินว่าตำแหน่งใดสูงกว่า ไม่มีขีดค้น เพื่อให้แน่นอนก็ตั้งเสีย

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ในบางจังหวัด พนักงานบางตำแหน่งไม่ได้มีตั้งไว้ ซึ่งต่อไปในทางราชการจะต้องวางให้เข้ารูปเพื่อให้เหมาะสมแก่ท้องที่ ที่แรกคิดว่าจะระบุไว้ให้มาก แต่มาถึงคราวปฏิบัติเข้า เป็นไปไม่ได้ อนึ่งเท่าที่บัญญัติไว้นั้นมีข้อความพอแล้ว ซึ่งเข้าใจว่าคงจะไม่มีปัญหาเกิดขึ้น เพราะเมื่อคนใดมาประจำอยู่ก่อนเห็นคนนั้นก็มิสิทธิ์ที่จะได้รับหน้าที่ทำการแทน

หลวงแสงนิติศาสตร์ กล่าวว่า ข้าพเจ้าคิดว่าเพื่อจะให้เหมาะสมควรให้รัฐมนตรีมหาดไทยวางระเบียบไว้

พระประทีปพลยุท กล่าวว่า จะถือหลักอะไร ยังสงสัยอยู่ เพราะถ้ามาพร้อม ๆ กันจะทำอย่างไร เช่นคลังจังหวัด เกษตรจังหวัด สรรพากรจังหวัด ถ้าจะเต็มเช่นนี้จะได้หรือไม่ คือให้เต็มความว่า “ให้กรมการจังหวัดนั้นกำหนดให้”

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นว่ามีผู้มารับราชการประจำท้องถิ่นนั้น พร้อมกันอย่างไรว่า เราก็ถือว่าเอาเวลาที่ได้รับราชการมานานเป็นเกณฑ์

นายวิลาศ โอสถานนท์ กล่าวว่า ถ้าจะเถียงกันเช่นนี้ ก็ไม่มีใคร
รู้จริง ฉะนั้นข้าพเจ้าอยากจะทำให้ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
แถลงตามที่นายมังกรฯ อ้างมา ว่าจริงหรือไม่ หรือเคยได้ปฏิบัติกัน
มาแล้วบ้างไหม ถ้ามีจริงก็เป็นอันใช้ได้

พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์ กล่าวว่า เคยมีจริง แต่จะต้อง
เปลี่ยนแปลงตั้งใหม่ และคิดว่าจะวางระเบียบไว้ในเวลาต่อไป

หลวงแสงนิติศาสตร์ กล่าวว่า อาจจะเป็นได้เหมือนอย่าง
นายมังกรฯ ว่า แต่บัดนี้เลิกแล้ว

พระประทีปพลยุทท์ กล่าวว่า ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทยรับว่า จะได้วางระเบียบใหม่แล้ว ก็ต้องตัดที่เดิมนั้นออก

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ถ้าจะแก้ไขใหม่แล้ว ขอให้
ตัดคำว่า “ในตำแหน่งหน้าที่ออก” เปลี่ยนเป็นว่า “ตามระเบียบ
แบบแผน”

ที่ประชุมอนุมติ

เลขาธิการสภาฯ อ่านมาตรา ๒๑, ๒๒, ๒๓ และ ๒๕

พระประทีปพลยุทท์ ถามว่า มาตรา ๒๕ นี้ การบังคับบัญชา
การปกครอง ซึ่งแต่ก่อนนี้ตามปกติแล้วขึ้นอยู่กับอำเภอ ครั้นเมื่อได้
มีการเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ กิจการที่เคยรวมอยู่
กับอำเภอ จะยังคงอยู่ในความบังคับบัญชาของนายอำเภอหรือไม่

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า คงขึ้นอยู่กับอำเภอ มีนาย
-อำเภอเป็นประธาน แต่ส่วนงานที่เกี่ยวกับบัญชีสมุหบัญชี อำเภอจะ
ต้องรับผิดชอบ ส่วนงานทั่วไป จะต้องรับผิดชอบรวมกันตามท่านอง
นี้ อนึ่งได้ขอให้ตัดความว่า “สูงสุดณที่ตั้งสำนักงานอำเภอนั้น”
ออก และเติมความว่า ตามระเบียบแบบแผนลงในวรรค ๓ ซึ่งมี
ข้อความเช่นเดียวกับมาตรา ๒๐ วรรค ๓

ที่ประชุมอนุมัติ

เลขาธิการสภาฯ อ่านมาตรา ๒๕, ๒๖, ๒๗, ๒๘ และ ๒๙
นายมังกร สานเล่น กล่าวว่า ตามที่ได้ฟังตลอดมาไม่ได้ยิน
ว่า ที่ได้ระบุถึงในเรื่องผู้ตั้ง

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า มีแจ้งอยู่แล้วเช่นในมาตรา ๑๖
หลวงเสนิติศาสตร์ กล่าวว่า ในเรื่องอำนาจของผู้ว่าราชการ
จังหวัดนี้ มีกฎหมายหลายฉบับที่ขัดกัน

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า อำนาจนั้นจะคงอยู่ในเวลานี้
แม้จะมีผู้ว่าราชการจังหวัดก็ดี ปลัดมณฑลก็ดี ปลัดจังหวัดก็ดี แต่ต่อ
ไปหัวหน้าในคณะกรรมการจังหวัดจะมีอำนาจสูงกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด
เพราะฉะนั้น จึงเอาคำโบราณมาใช้เรียกว่า ข้าหลวงประจำจังหวัด
อย่างฝรั่งที่เขาเรียกว่า คอมมิสชันเนอร์

ประธานสภาฯ กล่าวว่า เมื่ออ่านรายละเอียด และพิจารณาเรียง
มาตราแล้ว ที่ประชุมนี้เห็นประการใด

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยตามที่ได้แก้ไข และให้นำร่าง
พระราชบัญญัติ ฉบับนี้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย
ออกประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ตามรัฐธรรมนูญ

ประธานสภาฯ กล่าวว่า บัดนี้จะได้พิจารณาระเบียบวาระ
ที่ 4 ว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พุทธ
ศักราช ๒๔๗๖

นายกรัฐมนตรี ได้ขออนุมัติต่อที่ประชุมเพื่อให้หลวงประดิษฐ์
มนูธรรม แกล้งแทน

หลวงประดิษฐ์มนูธรรม แกล้งว่า เรื่องนี้ก็คล้ายคลึงกันกับเรื่อง
ที่กล่าวแล้ว ถ้าสภาฯ นี้ได้ลงมติเห็นชอบด้วยตามร่างพระราชบัญญัติ
ที่รัฐบาลเสนอมาแล้ว บรรดากระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ที่ได้จัด
ตั้งขึ้นอยู่ก่อนนั้น ก็จะได้มีการ ปรับปรุงกันใหม่ ความจริง
กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ที่ได้ตั้งขึ้น ก็เนื่อง จากความจำเป็นที่
รัฐบาลจะได้บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปโดยเรียบร้อยตามกาลสมัย
ฉะนั้น บางครั้งรัฐบาลอาจจะมีความประสงค์ที่จะให้มีจำนวนกระทรวง
น้อยหรือมากก็ได้ตามพฤติการณ์ แต่เฉพาะคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็น
รัฐบาลในปัจจุบันนี้ มีความเห็นพ้องกันว่า ควรจะมีกระทรวงเพียง

๔ กระทรวง และมีทบวงการอีก ๑ แห่ง คือสำนักนายกรัฐมนตรี
ตั้งที่ปรากฏอยู่ในมาตรา ๔ อนึ่ง เมื่อจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ฉบับนี้แล้ว ขอแถลงให้ที่ประชุมทราบถึงการลำดับกระทรวง
ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในมาตรา ๔ โดยวิธีเรียงลำดับตามพยัญชนะ ก.ข.
สำหรับสำนักนายกรัฐมนตรี ที่เป็น อยู่แต่ก่อน ได้มีกรมต่าง ๆ ขึ้น
ต่อคณะรัฐมนตรี ในต่างประเทศเช่น ประเทศฝรั่งเศส ที่เรียกกันว่า
เปรสตูตองเดอคองเซอย สำหรับตัวนายกรัฐมนตรีมีสำนักงานบริหาร
ต่างหาก และมีกรมหรือทบวงต่าง ๆ มาขึ้นอยู่ด้วย กระทรวงกลา
โหมการบริหารราชการแผ่นดินที่อยู่ใน ขอบเขตต์ของสังกัดกระทรวง
กลาโหมนั้นก็ต้องเป็นไปตาม ร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบ ป้องกัน
ราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ซึ่งสภาฯ นี้ได้ลงมติเห็น
ชอบด้วยแล้ว ฉะนั้น ข้าพเจ้าจะแถลง ต่อไปถึงกระทรวงการคลัง
กระทรวงการคลังนี้ แต่เดิมเรียกว่ากระทรวงพระคลัง กระทรวง
พระคลังมีหน้าที่ ๒ อย่างคือ การคลังทั่วไปและการเก็บรักษาเงินอีก
อย่างหนึ่ง แต่ตามร่างใหม่นี้ได้เปลี่ยนเรียกว่า กระทรวงการคลัง
โดยตัดคำว่าพระออก เรียกแต่เพียงว่ากระทรวงการคลัง ความ
จริงคำว่า “พระ” ไม่ควรจะบัญญัติลงไว้เลย ซึ่งได้ตัดคำว่า “พระ”
ออกเสีย เพราะกระทรวงนี้มีหน้าที่เกี่ยวกับการคลังทั่วไปดังกล่าวแล้ว

อนึ่ง เมื่อพิจารณามาตรา ๔ นี้โดยตลอดแล้ว อาจคิดว่ารัฐบาล
นี้ได้ตั้งกระทรวงใหม่ขึ้นอีกกระทรวงหนึ่ง คือกระทรวงวัง กระทรวง
วังนี้ แต่เดิมเรียกว่าศาลาว่าการพระราชวัง ซึ่งสมัยพระยามโน ฯ
เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แยกกระทรวง ออกจาก กระทรวงมหาด
การเมือง และตั้งผู้สำเร็จราชการพระราชวัง ขึ้นเป็นผู้บังคับบัญชา
ผู้สำเร็จราชการพระราชวังนี้ แต่เดิมเป็นผู้ที่มีได้ถูกแต่งตั้งรวมอยู่ใน
คณะรัฐมนตรี ส่วนปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือ เมื่อได้รวม
เอาศาลาว่าการพระราชวังมาอยู่ใน ความรับผิดชอบของรัฐบาล แล้ว
ต่อไปการตั้งผู้บังคับบัญชากระทรวงวัง ก็ต้อง เป็นผู้ที่ได้ถูก แต่งตั้งขึ้น
โดยได้รับ ความเห็นชอบ และ ความไว้วางใจของ สภาผู้แทน ราษฎรด้วย
ปัญหาเรื่องตัวบุคคลที่จะเป็นผู้บังคับบัญชา กระทรวงวังนั้นจะยังไม่พูด
ถึง เรื่องนี้ก่อนที่รัฐบาลจะได้ โอนศาลาว่าการพระราชวังมารวมอยู่
ในความรับผิดชอบของรัฐบาลด้วยนั้น รัฐบาลได้มอบให้เจ้าคุณ
นิติศาสตร์ไพศาลย์ และท่านวรรณ ฯ ไปเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัวเพื่อกราบบังคมทูลว่า รัฐบาลมีความเห็นดังกล่าวแล้ว และ
ประสงค์เพื่อจะให้รัฐมนตรีเป็น ผู้รับผิดชอบ และมีหน้าที่บังคับบัญชา
ราชการวังเหมือนดังกระทรวงอื่น ๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ได้มีพระกระแสรับสั่งว่า เป็นความคิดที่ทรงเห็นพ้องด้วย และทรง
เห็นว่าควรให้ศาลาว่าการพระราชวังเป็น กระทรวงโดยให้มีรัฐมนตรีว่า

การกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบเมื่อตกลงว่า กระทรวง
วังนี้เป็นราชการ ของ แผ่นดิน แล้ว ที่นี้ราชการ แผ่นก อื่น ๆ ก็เป็น
ราชการแผ่นดินด้วย เช่นกรมทหารรักษาวัง กรมพระคลังข้างที่
กรมมหาดเล็กหลวง ก็พลอยเป็น ราชการ ของ แผ่นดินไปด้วยตาม
กระทรวงวัง เมื่อสรุปใจความสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้
ที่มีของแปลกอยู่อย่างหนึ่ง ก็คือสำนักนายกรัฐมนตรี และกระ
ทรวงวัง ดังได้กล่าวมาแล้ว แต่ปัญหาในเรื่องเงินเป็นอีกเรื่องหนึ่ง
ต่างหาก ซึ่งอาจจะตกลงได้เรียบร้อย การเอาศาลาว่าการพระ
ราชวังเข้ามารวมด้วย และเปลี่ยนเรียกว่า กระทรวงวังนั้น ไม่เกี่ยว
กับจะต้องเพิ่มเงินของแผ่นดิน เพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแล้ว ข้อที่รู้สึกว่าเป็นของ
ใหญ่โต คือกระทรวงเศรษฐกิจ ถ้าจะพิเคราะห์ดูบัญชีเวลานี้แล้ว
มีกรมและสำนักงานราว ๑๕ กรมดูเป็นกระทรวงใหญ่โตไป สำหรับ
กระทรวงนี้มีบางคราวคิดว่าควรจะแยกราชการเป็นกระทรวงอีกต่างหาก
หรือมีฉะนั้นก็ให้เป็นเพียงทบวงก่อน และการจะทำเช่นนั้น จะทำ
สมัยนี้ยังไม่ได้ เพราะคณะรัฐมนตรีชุดนี้ จะมีสิทธิครองตำแหน่ง
อยู่ได้อีกไม่กี่วันแล้ว เพราะฉะนั้น สำหรับกระทรวงเศรษฐกิจนี้
ควรจะแยกเป็นทบวงคมนาคม คือแบ่งราชการออกเป็นกรมและเป็น
กองต่าง ๆ เพียงใดก็ได้แล้วแต่คณะรัฐมนตรีชุดหลังที่จะได้ถูกแต่งตั้งเข้ามา

บริหารราชการแผ่นดินต่อไป ฉะนั้นในการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงได้วางหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติราชการแผ่นดินไว้เป็นกลาง ๆ ว่า กระทรวงใดจำเป็นจะให้มีก็ได้ หรือจะไม่แยกก็ได้ คณะรัฐมนตรีรุ่นนั้น ๆ จะเป็นผู้พิจารณาว่า ราชการ แผ่นดินสมัยนั้น ๆ ควรจะดำเนินอย่างไรจึงจะสะดวก ต่อไปนี้จะขอชี้แจงรายการสำหรับกระทรวงใหม่หรือทบวงการเมืองใหม่ของนายกรัฐมนตรี ท่านสมาชิกคงจะจำได้ว่า เมื่อได้รับพระราชทานรัฐธรรมนูญแล้ว ภายหลังได้โอนกรมร่างกฎหมายมาขึ้นยัง คณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีหน้าที่ร่างกฎหมายและเตรียมร่างที่จะเสนอสภาฯ ต่อไป อีกอย่างหนึ่ง เรื่องคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เดิมเรียกว่า กรมตรวจเงินแผ่นดิน ในฝรั่งเศสและอังกฤษนั้น เขาไม่เรียกว่ากรม เพราะรู้สึกขัดหู ด้วยเหตุว่า กรม ๆ นี้มีหน้าที่ที่จะต้องไปตรวจกระทรวง จึงรู้สึกว่าเขาผู้น้อยไปตรวจผู้ใหญ่ ดูกระไรอยู่ จึงได้ยกฐานะขึ้นเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เรื่องนี้ได้กำลังเตรียมร่างที่จะเสนอต่อสภาฯ เหมือนกัน เพื่อจะให้การเงินของแผ่นดินได้ตรวจสอบได้ โดยถ้วนถี่ ส่วนสำนักงานโฆษณาการได้ขยายกิจการให้กว้างขึ้นไป ในเรื่องอื่น ๆ นั้น ท่านสมาชิกคงทราบกันดีแล้ว และคิดว่าไม่จำเป็นต้องอธิบายเหตุผลพิสดารให้ทราบ

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ที่ประชุมนี้จะรับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้พิจารณาหรือไม่หากที่ประชุมนี้เห็นสมควรก็ขอให้ลงมติ

‘ไม่มีผู้ใดคัดค้าน
ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้
ประธานสภาฯ ได้มอบให้เลขาธิการอ่านร่างพระราชบัญญัติ
ฉบับนั้น เสนอต่อที่ประชุม

เลขาธิการสภาฯ อ่านมาตรา ๑,๒ เสนอต่อที่ประชุม
หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ในมาตรา ๒ ที่มีได้ระบุวันที่
จะใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็เพราะทางการเห็นว่า ถ้าจะให้ใช้
พระราชบัญญัติฉบับนี้เมื่อใดก็จะได้นำมาเสนอต่อสภาฯ นี้อีก

เลขาธิการสภาฯ อ่านมาตรา ๓, ๔ เสนอต่อที่ประชุม
นายมังกร สามเสน ถามว่า ในมาตรา 4 เรื่องกระทรวงวังนั้น
ยังมีข้อสงสัยในเรื่องงบประมาณค่าใช้จ่าย จึงใคร่จะทราบ ว่า รัฐบาล
ได้ทำความตกลงกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้วหรือเปล่า

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า ในเรื่องนี้แต่เดิมรัฐบาลได้
เคยถวายเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่ง
มีงบประมาณอยู่ ๓ ล้านบาท ส่วนการต่อไปสำหรับงบประมาณของ
กระทรวงวังนั้น ก็จะถือ จ่ายจากจำนวน เงิน ที่ พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวได้พระราชทานเป็นค่าใช้จ่ายให้แก่ข้าราชการกระทรวงวัง
ซึ่งอยู่ในวงเงินงบประมาณ ๓ ล้าน ที่รัฐบาล ได้ทูลเกล้าถวายไว้แล้ว
ฉะนั้น เมื่อหักจำนวนเงินค่าใช้จ่ายให้แก่ข้าราชการกระทรวงวังแล้ว
เหลือเท่าใดก็เป็นจำนวนเงินที่จะใช้จ่ายในส่วนพระองค์ ทั้งสิ้น

นายมังกร สามเสน กล่าวว่า ตามธรรมดา เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะรับสั่งอะไรลงมา จะต้องผ่านนายกรัฐมนตรีก่อนเสมอ ฉะนั้น ถ้านายกรัฐมนตรีไม่อยู่ กิจการอันนั้นจะไม่สำเร็จ หรือเพราะนายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นผู้คอยลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี ตอบว่า ตามธรรมดา เมื่อนายกรัฐมนตรีจะไปไหนแล้ว ต้องมีผู้แทนอยู่เสมอ คือรัฐมนตรีที่มีอาวุโสและผู้แทนนั้นก็เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

นายวิลาศ โอสถานนท์ กล่าวว่า ตามที่คุณหลวงประดิษฐมนูธรรมกรณาอธิบายเมื่อตะกี้ที่ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับกระทรวงวังนั้น ฉะนั้นเมื่อกระทรวงวังมารวมอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลแล้วเงินค่าใช้จ่ายที่จะต้องจ่ายให้แก่ทหารรักษาวังนั้น จำต้องตัดทอนเอาจากเงินในงบประมาณที่เคยทูลเกล้าฯ ถวายไว้ ๓ ล้านบาท หรือ และทหารรักษาวังก็ต้องมาอยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมด้วยหรือ

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า ในขั้นนี้คงขึ้นต่อกระทรวงวัง แต่ก็เป็นการของรัฐบาล

นายมังกร สามเสน กล่าวว่า เรื่องกระทรวงวังนี้ อยากรจะขอให้นายกรัฐมนตรีแถลงให้ที่ประชุมทราบว่า เราขอเอามาหรือ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ มีพระราชประสงค์อย่างนั้น ถ้าเป็นเรื่องที่เราขอร้องให้โอนมาแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่สมควร เพราะว่า จะเป็นการรบกวนพระราชหฤทัย

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า เรื่องนี้เราขอให้โอนมา ก็ เพราะต้องการจะจัด ราชการ แผ่นดินให้เป็นไป ต้อง ตามระบอบรัฐธรรมนูญ

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า การที่รัฐบาลได้กระทำเช่นนี้ ก็เพราะ ประสงค์จะให้ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

เลขาธิการสภาฯ อ่านมาตรา ๕,๖,๗,๘ และ ๑๐

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ในมาตรา ๕ และ ๑๐ นี้ มีข้อที่ควรจะต้องแถลงต่อสภาฯ เป็นพิเศษ ก็คือ ในเรื่องการจัดตั้งสถานทูตต่อไป ก่อนตั้งก็ต้องเสนอต่อสภาฯ

เลขาธิการสภาฯ อ่านมาตรา ๑๑,๑๒ เสนอต่อที่ประชุม

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ในมาตรา ๑๒ ได้มีกรมเกิดขึ้นใหม่กรมหนึ่ง คือกรมพลศึกษา การที่รัฐบาลตั้งกรมนี้ขึ้นใหม่ก็ เพราะต้องการให้ นักเรียน และลูกเสือ มีจิตต์ ใจเหมือนอย่าง นักกีฬา เพราะประเทศต่างๆ เขากำลังมีความประสงค์เช่นนี้ จึงเห็นเป็นการจำเป็น ยิ่งที่ประเทศเราควรดำเนินตามด้วย เพราะเพื่อให้พลเมืองของเรามีความ แข็งแรง อนึ่งในมาตรานี้ ขอเติมกรมขึ้นกรมหนึ่ง คือกรมมหาวิทยาลัย

กรรมนี้ก็สำคัญเหมือนกัน ส่วนกรรมศิลปากรนั้น ยังไม่มีการบำรุงกัน
เลย ในเรื่องการแกะสลักและการดนตรีเป็นต้น ถ้าไม่ บำรุงวิชาเหล่านี้
แล้ว ต่อไปจะทำให้วิชาความรู้เหล่านั้นสูญหายไปเสียด้วย ฉะนั้นเรา
ควรจะบำรุงให้ดีขึ้น ส่วนปัญหาในเรื่องเงินก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ
เมื่อได้รับเงินงบประมาณมีจำนวนเท่าใดก็จะพยายามทำตามจำนวนเงิน
นั้น

เลขาธิการสภาฯ อ่านมาตรา ๑๓,๑๔ เสนอต่อที่ประชุม

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ในมาตรา ๑๔ นั้น มีขอที่
จะแถลงให้ที่ประชุมทราบ ก็คือ กรมนคราทร ซึ่งแต่ก่อนได้ขึ้นอยู่ใน
กระทรวงมหาดไทย แต่บัดนี้ได้หายไป และมีกรมโยธาเทศบาลเกิด
ขึ้นใหม่ ซึ่งมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติการอย่างกรมนคราทรที่เคยทำทั้งสิ้น
อนึ่ง เนื่องจากทางการมีความประสงค์จะจัดการปกครองอย่างเทศบาล
และยังไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอ เช่นการสร้างถนนที่จะให้เชื่อมกัน
ระหว่างจังหวัดหนึ่งต่อจังหวัดหนึ่งได้ ถ้าให้แยกกันทำก็จะเป็นการ
เปลืองเงิน ถ้าเราได้รวมกันทำแล้ว เงินค่าใช้จ่ายจะได้ลดลงอีก เท่าที่
เป็นอยู่ในบัดนี้ยังไม่เป็นการถูกต้องตามแบบเลย เท่าที่แล้วมา เราใช้
แรงนักโทษช่วยด้วย สำหรับกรมราชทัณฑ์นั้น ต่อไปจะเป็นกรมใหญ่
กรมหนึ่ง ซึ่งมีหน้าที่อบรมนักโทษโดยใช้หลักวิทยาจริงๆ ใช้นักโทษ
ให้เป็นประโยชน์ ส่วนปัญหาเรื่องหัวหน้ากรมต่าง ๆ นั้น ถ้ากรมใด

ว่างอาจให้หัวหน้ากองทำหน้าที่อธิบดีหรือผากรองานกรม นั้นไว้แก่อธิบดี
อื่นก็ได้

เลขาธิการสภาฯ อ่านมาตรา ๑๕,๑๖ เสนอต่อที่ประชุม

พระยาปรีदानฤเบศร์ กล่าวว่า เมื่อพิจารณามาตราทั้ง ๒ นี้แล้ว
ทำให้เกิดสงสัยขึ้น ว่าผู้พิพากษาจะขึ้นต่อใคร

หลวงประดิษฐ์มนูธรรม ตอบว่า ในเรื่องนี้ได้มีพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยระเบียบข้าราชการตุลาการอยู่แล้ว เหตุนี้จึงไม่กล่าวไว้ใน
เมื่อกล่าวถึงกระทรวงยุติธรรม โดยถือว่าเป็นอำนาจที่แยกจากอำนาจ
บริหารและเพื่อจะให้เป็นกรถูกต้องตามรัฐธรรมนูญด้วย

พระยาปรีदानฤเบศร์ กล่าวว่า ระหว่างยังไม่ได้จัดให้เรียบร้อย
ใครจะเป็นผู้ปกครองควบคุมข้าราชการแผนกตุลาการ

หลวงประดิษฐ์มนูธรรม ตอบว่า งานที่เกี่ยวข้องทางตุลาการก็คง
ขึ้นกระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้
รับผิดชอบ

พระยาปรีदानฤเบศร์ กล่าวว่า ถ้าร้องฟ้องผู้พิพากษาจะต้องมา
ร้องต่อกระทรวงยุติธรรมใช่ไหม เช่นเรื่องยื่นเรื่องราวซึ่งไม่เกี่ยวกับ
สำนวนความเป็นต้น การร้องเรียนนั้นจะให้ร้องเรียนแก่ใคร

หลวงประดิษฐ์มนูธรรม ตอบว่า สำหรับการฟ้องร้องต้องฟ้อง
ร้องต่อศาล

พระยาปริตตานฤเบศร์ กล่าวว่า สำหรับคุณหลวงบอกว่าทำได้ แต่ผมเห็นว่าทำไม่ได้ เพราะว่าอะไร ๆ จะต้องบันทึกทั้งหมดตลอด จนศาลฎีกาเห็นว่าอะไรก็ต้องบันทึกไว้เป็นสำนวนไม่มีหน้าที่ทำอะไรใคร

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า เมื่อเช่นนั้นก็ต้องร้องแก้
กระทรวงยุติธรรม

พระยาปริตตานฤเบศร์ กล่าวว่า ตามธรรมดาหน้าที่ศาลนั้น ถ้าใครยื่นอะไรก็ต้องรับและรวมไว้ในสำนวน ถ้าเวลานี้เราจะไปร้องต่อกระทรวงยุติธรรมประเดี๋ยวรัฐมนตรี จะว่าไต่ ว่า แก่เป็นทนายความเสียเปล่า ๆ ไม่ไปดูกฎหมายเสียบ้างเลย ว่า เขาบ่งไว้ว่า อย่างไร ผมจะทำอย่างไร

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า คงไม่เป็นเช่นนั้น

พระยาปริตตานฤเบศร์ กล่าวว่า แม้จะร้องต่อกระทรวงยุติธรรม
ได้ก็ดี กระทรวงยุติธรรมก็คงจะลงโทษให้เพียงสั่งให้โยกย้ายเท่านั้น

เลขาธิการสภาฯ อ่านมาตรา ๑๗, ๑๘, ๑๕ และ ๒๐ เสนอต่อที่ประชุม

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ในมาตรา ๒๐ มีกรม ๆ หนึ่งที่ควรชี้แจงให้ที่ประชุมทราบ คือกรมการขนส่ง ในเรื่องการขนส่ง
นี้เราต้องบำรุงเหมือนกัน เพราะการขนส่งมีอยู่หลายทางคือ ทางน้ำ ทางบก ทางอากาศ กรมขนส่งนี้จะมีทำการให้เอกชนเสียประโยชน์

เลขาธิการสภาฯ อ่านมาตรา ๒๑ เสนอต่อที่ประชุม

ประธานสภาฯ กล่าวว่า เรื่องนี้เป็น ของใหม่ ซึ่งข้าพเจ้าไม่เข้าใจ เพราะไม่ได้เรียน ทำไมข้าพเจ้าจึงขึ้นมาอยู่บนเก้าอี้ได้ก็เรียนเอาเวลานี้และก็นั่งมาหนึ่งแล้วโดยความเห็นของสมาชิกเลือกตั้ง การจัดให้มีกรมขึ้นข้าพเจ้าไม่ทราบว่ามีวิธีอย่างไร และกิจการของเจ้าพนักงาน จะให้เทียบกันอย่างไรข้าพเจ้าก็ยังไม่ทราบได้เลย ตลอดจนกระทั่งตัวข้าพเจ้าเองก็ไม่ทราบว่าทำให้เทียบตำแหน่งอะไรกัน ที่สุดก็เลยไม่รู้กันได้ ตำแหน่งที่แท้จริงของบ้านเมืองเรายังไม่กำหนดแน่ สำหรับตำแหน่งอื่นเช่นรัฐมนตรีก็ได้เทียบเท่ากับเสนาบดีและนายกรัฐมนตรีก็นับเทียบเท่ากับบรรดมหาเสนาบดี ส่วนตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นได้เทียบไว้ให้เท่ากับตำแหน่งใด นอกจากเรียกว่า “สปีเกอร์” (Speaker) เพราะฉะนั้นขอให้ที่ประชุมนี้วินิจฉัยออกความเห็นในเรื่องนี้กันเสียที เพราะอีกไม่กี่วันแล้วก็จะถึงเวลาที่ข้าพเจ้าต้องออกจากตำแหน่ง

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ในเรื่องนี้ข้าพเจ้านึกว่าเมื่อถึงคราวพิจารณาถึงเรื่องระเบียบการเข้าจึงค่อยปรึกษากัน เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเทียบฐานะของประธานสภาผู้แทนราษฎร ในครั้งก่อนเรามีคณะกรรมการราษฎร มีเสนาบดี มีประธานสภาผู้แทนราษฎรและต่อไปจะได้พิจารณากันถึงเรื่องนี้ และจะต้องปรึกษากับผู้ที่มีความรู้

ประธานสภาฯ กล่าวว่า เมื่อครั้งเปลี่ยนการปกครองเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายนที่แล้วมา มีแขกเมืองเข้ามาเอาบรรณาการมาให้คราวหนึ่ง

ครั้งฉลองรัฐธรรมนูญ อีกคราวหนึ่งข้าพเจ้าถามว่าทำไมเอาชื่อข้าพเจ้าไปใช้โดยไม่บอกให้ข้าพเจ้าทราบและมีผู้ถามว่าวันงานทำไมข้าพเจ้า จึงไม่มา ข้าพเจ้าตอบว่าข้าพเจ้าไม่มีหน้าที่ข้าพเจ้าก็ไม่ไป แต่เรื่องที่ข้าพเจ้าเป็นประธาน ฯ นี้ฝรั่งรู้เข้าก็ไปเยี่ยมตัวข้าพเจ้า ๆ ได้เลี้ยงโดย ออกเงิน ของข้าพเจ้าเองทั้งนั้นและยังคงทำอยู่จนเดี๋ยวนี้ ที่นี้มาถึงตำแหน่งเป็นอะไรก็ไม่รู้ นี่ให้โอกาสข้าพเจ้าพูดจึงพูด และกล่าวต่อไปว่า ถ้าที่ประชุมนี้ไม่มีผู้ใดคัดค้านก็จะได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อไปเป็นวาระที่ ๓

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ประธานสภาฯ กล่าวว่า บัดนี้จะได้พิจารณา วาระที่ ๓ ต่อไป ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านก็จะขอให้ที่ประชุมนี้ลงมติในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ที่ประชุมได้ลงมติให้นำร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้นทูลเกล้าฯถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และจัดการออกประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ตามรัฐธรรมนูญ

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ในมาตรา ๒ แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๖ และมาตรา ๒ แห่งร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ที่ได้เว้นว่่างวันที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติทั้ง ๒ นั้น ข้าพเจ้าขอเสนอให้เติมข้อความดังต่อไปนี้ “ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เป็นต้นไป” และตัดคำว่า “ที่” ออกทั้ง ๒ แห่ง เมื่อเติมแล้ว มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติทั้ง ๒ นั้นก็มีข้อความเหมือนกันและอ่านว่าดังนี้ “ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”

ที่ประชุมอนุมติ

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า เมื่อสภาฯ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ นั้นแล้ว ยังมีเรื่องที่จะเสน่ออีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าได้รับฉันทะจากคณะรัฐมนตรีให้มาแถลงให้ที่ประชุมทราบ คือเรื่องความบาดหมางและความมัวหมองต่าง ๆ อันเกี่ยวกับเรื่องกบฏเกิดขึ้นครั้งนี้ เป็นเรื่องเร่าใจใจให้ ให้ข้าพเจ้าอยากแถลงความจริงต่อที่ประชุม เรื่องนี้พวกเราเองต้องการจะสมานสามัคคีปรองดองให้มีขึ้นในระหว่างราษฎรและถึงแม้ในพระมหากษัตริย์ก็เหมือนกัน เราพยายามป้องกันจนสุดความสามารถ และให้เกียรติยศอันสูงเพื่อมิให้พระองค์ได้ทรงรับความมัวหมองไปด้วย ฉะนั้นจึงเห็นว่าสภาฯ นี้ควรจะตีความในมาตรา ๓ แห่งรัฐธรรมนูญ อนึ่งในการนคณะรัฐมนตรีได้ส่งพระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ และหม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรณ ไปเฝ้ากราบบังคมทูลเรียน พระราชปฏิบัติเพื่อขอ พระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยในเรื่องกระทรวงวัง เพราะกระทรวงวังในเวลานี้มีผู้สำเร็จราชการขึ้นตรงต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ใช่มีรัฐมนตรีซึ่งได้ตั้งไปจากสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นในการที่จะเกี่ยว

กับพระองค์ท่านในทางกฎหมายแล้ว เราจะฟ้องพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในทางแพ่งไม่ได้ แต่เราฟ้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัง แทนได้ สำหรับในคดีอาชญากรรมเช่นเดียวกัน เราจะฟ้องร้องพระองค์ท่านไม่ได้เหมือนกัน แต่เราจะจัดการได้ก็โดยร้องมายังสภาผู้แทนราษฎร เพื่อขอให้จัดการให้ได้เหมือนกัน พระองค์ท่านได้ทรงรับสั่งมายังคณะรัฐมนตรีเป็นพระราชปรารภว่า การเป็นความอยู่นั้น พระองค์ท่านเองอาจเสื่อมเสียพระเกียรติยศเป็นอันมากก็ได้ สำหรับพระองค์ท่านเองไม่มีพระประสงค์ที่ต้องการจะให้พิจารณาในเรื่องอย่างนี้ให้มากไปและพระยานิติศาสตร์ โปศาลย์ก็ได้กราบบังคมทูลไปว่า ตามรัฐธรรมนูญก็ได้บังคับอยู่แล้วว่า ไม่มีใครที่จะสามารถฟ้องร้องต่อพระองค์ ท่านได้ เพราะให้ถือว่าเป็นที่เคารพสักการะ ศาลจะชำระไม่ได้ ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวละเมิดกฎหมายในทางแพ่งแล้ว ผู้ถูกละเมิดก็มีอำนาจฟ้องร้องได้ แต่ต้องฟ้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัง จะฟ้องร้องพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ได้ ถ้าพระองค์ก็ได้ละเมิดกฎหมายในทางอาชญา ก็ฟ้องร้องทางศาลไม่ได้เหมือนกัน แต่มีหนทางที่จะทำได้ คือให้สภาผู้แทนราษฎรกระทำตามรัฐธรรมนูญได้เท่านั้น ถ้าเป็นเช่นนี้แล้ว จะฟ้องร้องไม่ได้ ถ้าไม่ผิดในทางรัฐธรรมนูญก็จะมีทางที่จะเสียหายต่อไป นี่เป็นแต่เราแปลความมุ่งหมายในทันที และเราเพิ่งได้รับโทรเลขวันนั้นเอง มิได้

แสดงเช่นนั้นเลย เรียกร้องเอาความในมาตรา ๓ แห่งรัฐธรรมนูญมาก็
 ความว่าฟ้องไม่ได้ และจะอย่างไรร้องศาลไม่ได้ ซึ่งคงจะไม่ทำให้
 เลื่อมเสียพระเกียรติยศ ข้อความเรื่องตีความในมาตรา ๓ นั้น ได้
 กราบบังคมทูลแล้ว ว่าเราจะทำเป็นคำแถลงของรัฐบาลเพิ่มเติมว่า
 ความประสงค์ที่จะตีความในมาตรา ๓ นั้น ก็เพราะสภา ฯ ไม่ใช่ศาล
 แต่ในเรื่องที่จะจัดการตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญนั้น สภา ฯ ก็ยัง
 คงมีอำนาจอยู่ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงทราบดังนี้
 แล้ว ก็ทรงพอพระราชหฤทัยอย่างยิ่ง เมื่อตกลงในเรื่องนั้นแล้ว
 เหตุการณ์ต่างๆ ก็คงจะเรียบร้อยได้

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ในเรื่องนี้จะให้ใครตีความเล่า

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า สภา ฯ เป็นผู้ตีความและรู้
 บาดจะได้เสนอต่อวณบัตน์

นายกรัฐมนตรี ได้เสนอญัตติก่อนว่าด้วยเรื่องการตีความใน
 มาตรา ๓ แห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภา ฯ ได้เลื่อนการพิจารณาไป และ
 ขอให้ที่ประชุมรับญัตตินี้ขึ้นพิจารณาก่อนญัตติที่ค้างอยู่

ประธานสภา ฯ ได้หารือต่อที่ประชุม

ในที่สุดที่ประชุมลงมติให้รับญัตติก่อนของรัฐบาล เรื่อง
 การตีความในมาตรา ๓ ขึ้นพิจารณาก่อนญัตติที่ค้าง

นายกรัฐมนตรี ได้ให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีอ่านญัตติตัวนั้นให้ที่ประชุมฟัง

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้อ่านญัตติตัวนั้นให้ที่ประชุมฟังดังนี้ “รัฐบาลขอเสนอญัตติตีความในมาตรา ๓ แห่งรัฐธรรมนูญที่ยื่นไว้เป็นญัตติตัวนั้นคือขอให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติตีความในมาตรา ๓ ดังนี้ สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่ใช่ศาล ไม่มีอำนาจชำระ คดีอาชญาหรือแพ่งที่เกี่ยวข้องแก่พระมหากษัตริย์

ในกรณีแห่งการฟ้องร้องไปยังศาล ให้ฟ้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคลัง ส่วนในกรณีอาชญาซึ่งหากจะบังเอิญเกิดขึ้นก็จะฟ้องพระมหากษัตริย์ไม่ได้ แต่สภาผู้มีอำนาจที่จะจัดการตามวิถีทางรัฐธรรมนูญเพื่อให้การเป็นไปโดยยุติธรรมได้ และกล่าวต่อไปว่าญัตตินี้ นายกรัฐมนตรีได้มอบให้พระยานิติศาสตร์ ไพศาลย์ และหม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ ไปกราบทูลก่อนแล้ว มีพระกระแสรับสั่งว่าทรงโปรดร่างนี้

พระยาปริธานฤเบศร์ ถามว่า มีความจำเป็นอย่างไรที่จะต้องตีความในที่นี้ เดียวนายถนัดฟองในหลวงแล้วหรือยัง ถ้ายังจะไปตีความทำไม

หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ตอบว่า เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์จะให้ตีความ

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า เรื่องนี้อยากพูดถึงญาติเต็ม
พระยาปริตานฤเบศร์ กล่าวว่า เรื่องฟ้องนายถวัติ ฤทธิเดช
รัฐบาลได้สั่งฟ้อง

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า นี่เป็นอีกปัญหาหนึ่ง ไม่เกี่ยว
กับเรื่องที่สภาฯ กำลังจะพิจารณาอยู่นี้

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ผู้ใดอยากจะทราบเรื่องนี้ เมื่อเลิก
ประชุมแล้ว ขอให้มาถามข้าพเจ้าได้ โดยส่วนตัว เพราะไม่ต้องการ
จะแถลงในที่นี้

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ญาติที่รัฐบาลเสนอขึ้นมาจะ มีผู้
ใดคัดค้านหรือไม่ ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านขอให้สภาฯ ลงมติตีความใน
มาตรา ๓ แห่งรัฐธรรมนูญ ดังที่รัฐบาลเสนอ

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ในที่สุมที่ประชุมได้ลงมติตีความมาตรา ๓ แห่งรัฐธรรมนูญ ดังที่
รัฐบาลเสนอ

ประธานสภาฯ กล่าวว่า สรุปความแห่งการตีความในมาตรา ๓
แห่งรัฐธรรมนูญนั้น คงได้ความว่า คดีอาชญาจะฟ้องร้องพระมหา
กษัตริย์ไม่ได้ แต่สภาฯ มีอำนาจที่จะจัดการตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ
ตามที่เห็นว่าเป็นการยุติธรรม ส่วนในคดีแพ่งนั้นให้ฟ้องรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงวัง

พระยาปริตตานฤเบศร์ ถามว่า เท่าที่ที่ความมาแล้วนี้ หมายถึงใคร

หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่า หมายถึงในหลวงแต่พระองค์เดียว

ประธานสภาฯ ได้เสนอระเบียบวาระที่ ๕ ที่ค้างอยู่ ซึ่งว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดเครื่องแบบทหารบก พุทธศักราช ๒๔๗๖ ต่อที่ประชุม

พระยาประเสริฐสงคราม ได้แถลงขอให้สมาชิกลงมติรับรองหลักการเป็นการพิจารณาครั้งที่ ๑ และถ้าที่ประชุมได้ลงมติรับรองหลักการแล้ว ก็ขอให้ที่ประชุมนี้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้รวดเดียวและเสนอขอให้แก้ข้อความมาตรา ๑๐ ที่ว่า “เสนารักษ์ ใช้สร” เป็นว่า เสนารักษ์ใช้รูป พระยานาคพันกระบี่

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ที่ประชุมนี้จะลงมติรับรองหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่ ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านก็ขอให้ลงมติไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ในที่สุดที่ประชุมได้ลงมติรับรองหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

ประธานสภาฯ กล่าวว่า บัดนี้จะได้พิจารณาวาระที่ ๒ ต่อไป

นายมังกร สามเสน กล่าวว่า ที่จริงสำหรับเครื่องบินนี้ตามใจ
คนแต่ตั้งดีกว่าไม่ควรจะขัดข้อง

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ถ้าที่ประชุมนี้เห็นชอบด้วยดั่งที่นาย
มังกรฯ เสนอ และไม่มีผู้ใดเสนอคำแปรญัตติอย่างใดแล้ว ก็จะได้
ขอให้ที่ประชุมนี้พิจารณาวันที่ ๓ ต่อไป

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ในที่สุดที่ประชุมได้ลงมติให้นำร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้นหูล
เกล้า ฯ ถวาย และจัดการออกประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ตามรัฐ
ธรรมนูญ

นายมังกร สามเสน กล่าวว่า สำหรับทหารบกก็ได้แก้ไขกัน
แล้ว ส่วนทหารเรือจะมีการแก้ไขกันบ้างหรือไม่ เพราะตามที่ได้
ยื่นพวกพันจ่าทหารเรือบ่นกันมากเต็มที่ว่า ก่อน ๆ เขามีแขนอุ่น ๆ
เดี๋ยวนี้เอาบังมาติดที่แขน ฉะนั้นเขาจึงอยากจะเสนอให้เปลี่ยนแปลง
เสียบ้าง

รัฐมนตรีกลาโหม ตอบว่า เรื่องนี้ทางการได้กำลังพิจารณา
กันอยู่แล้ว

นายวิลาศ โอสถานนท์ ได้เสนอญัตติต่อประธานสภาฯ ว่า
ญัตติที่ค้างอยู่ควรจะเลื่อนไปพิจารณากันในคราวหน้า

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ควรให้พิจารณาต่อไป เพราะเป็นญัตติ
ซึ่งจะอภิปรายกันเล็ก ๆ น้อย ๆ

นายวิลาศ โอสถานนท์ ได้ขอลอนญัตตินั้น

ประธานสภา ฯ ได้เสนอระเบียบวาระที่ ๖ ว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติ
อากรแสตมป์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ต่อที่ประชุม

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ แกล้งว่า ร่างพระราชบัญญัติอากร
แสตมป์ที่ค้างมาจากการพิจารณาราวประชุมครั้งก่อนนั้นยังคงเหลือเพียง
ข้อ ๔ เท่านั้นแต่เพื่อความสะดวก ข้าพเจ้าได้ให้เจ้าหน้าที่ตีพิมพ์หน้าใหม่
มาเสนอ เพื่อใช้แทนหน้า ๒ ที่ขอแก้ และที่ขอแก้ นั้นคือแก้ข้อ ๔ จาก
พระราชบัญญัติเดิมเป็นใหม่ว่า สัญญาจำนำไม่ได้กำหนด ส่วนจำนวน
เงินทุกราย เก็บใจความตรง ๆ มาจากเก่า คือว่าสัญญาจำนำไม่ได้
กำหนดจำนวนเงินไว้ให้เก็บ ๑ บาท ส่วนข้อยกเว้นเพิ่มข้อสัญญาว่าจำนำเกี่ยว
กับการกู้ยืมพระราชบัญญัตินั้น บัญญัติว่าการกู้ยืมนั้นเสียตามเรื่องสัญญา
กู้ยืมแล้ว ไม่ต้องเสียตามสัญญาจำนวน เท่ากับแก้เล็กน้อยเท่านั้น

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ตามที่รัฐมนตรีคลัง ได้อธิบายและส่งคำ
แปรญัตติแก่สมาชิกทั่วกันแล้ว ขอให้พิจารณาเป็นวาระที่ ๓ ที่เดียว เพราะ
ฉะนั้นผู้ใดเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ออกใช้เป็นกฎหมายได้ ก็ขอให้ลง
มติ

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบพร้อมกัน ให้นำร่างพระราชบัญญัติขึ้น
ทูลเกล้าฯ ถวาย ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ตาม
รัฐธรรมนูญ

พระยาอุตมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
แถลงต่อที่ประชุมว่า เนื่องจากมีการแสดงปาฐกถาที่ โรงโขนหลวงสวน
มิสกวัน เวลาตั้งแต่บ่ายโมงถึงหนึ่งทุ่ม ในวันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ศกนี้
ผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้แสดง และในวันอาทิตย์
ที่ ๒๖ จะมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรที่ทุ่งพระเมรุ ถ้าท่านทั้งหลายจะไปได้
กระทรวงมหาดไทยจะขอไปมาก

นายบรรจง ศรีจรูญ กล่าวว่า ข้อบังคับการประชุม และการปรึกษา
ของสภาผู้แทนราษฎรนั้น เมื่อใดจะแล้วเสร็จ

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ประธานกรรมาธิการตรวจร่างข้อบังคับ
สภาฯ ตอบว่าเวลานี้กำลังประชุมกัน เมื่อกลางวันก็ได้ประชุมอีก เข้าใจว่า
ถ้าได้มีการประชุมกันในวันพรุ่งนี้และตกลงกันดีแล้วอาจจะเสนอได้ในเร็ววันนี้

นายบรรจง ศรีจรูญ กล่าวว่า อยากจะให้เสนอได้ก่อนถึงสมัยที่ ๒
จะได้หรือไม่

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี กล่าวว่า ถ้าพรุ่งนี้ประชุมกันไม่เสร็จ

ก็ประชุมกันอีกครั้งหนึ่ง หรือสองครั้งก็คงเสร็จ เมื่อเสร็จแล้วก็จะได้รับ
เสนอสภาฯ

ประธานสภาฯ กล่าวว่า มีกะตุ้ถามของสมาชิกอยู่ ๓ เรื่อง คือ

๑. เรื่องเบี้ยบำนาญเสมียนพนักงาน

๒. คลังเก็บเงินตามจังหวัด

๓. เศรษฐกิจการออมสิน

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า บางเรื่องรัฐบาลจะตอบให้ทราบในเวลา
นี้ได้ แต่บางเรื่องจะต้องขอรับพิจารณาก่อน เรื่องที่จะตอบให้ทราบ
ในเวลานี้ได้ คือ เรื่องเบี้ยบำนาญเพราะรัฐบาลกำลังพิจารณาอยู่ และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพระคลังจะแถลงให้ที่ประชุมทราบ

เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ กล่าวว่า เรื่องเบี้ยบำนาญเสมียนพนักงานนี้
ได้มีกรรมการกำลังพิจารณาอยู่เพราะต้องสืบถึงวิธีการทำที่เมืองอื่นเป็นเรื่อง
เกี่ยวกับเงินทองมากมาย จะต้องดูว่าจะทำอย่างไรจึงจะดีที่สุด กำลังค้นหา
ทางพิจารณาวิธีการจะอย่างไรจึงจะใหม่ที่สุดกำลังหาแบบประเทศต่าง ๆ
มาประกอบ การทำที่หลังต้องให้ดี อีกข้อหนึ่งเรื่องเกี่ยวกับการเงินเพราะ
ฉะนั้นจะเร่งเอาเร็วกันนั้นก็ยังไม่ได้เพราะกำลังพิจารณาอยู่ พูดถึงเรื่องเงินคลัง
อยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ความจริงมีวิธีการเร่งเสมอ แต่กำหนดว่ามีมากต้อง
มาส่ง เขาต้องมาส่งเสมอแต่บางเมืองต้องมีเงินเหลือมาก เช่นนครราชสีมา

ต้องมีเงินมาก และตามจังหวัดที่ใช้สอยมากต้องเอาเงินไว้ให้เหลืออยู่มาก
ดูตามเหตุการณ์ที่ควร ระหว่างนี้เราเรียกเข้ามาเรื่อย ๆ แม้แต่ก่อนเกิดเหตุ
แล้วก็เร่ ไม่ได้ทิ้งไว้เกินจำเป็น

พระยาประมวญวิชาพูล กล่าวว่า จำนวนเงินมีกำหนดหรือเปล่า
ว่าเท่าใด หรือแล้วแต่ท้องที่ เขาว่าที่ขอนแก่นมีตั้ง ๑ แสน จริงหรือ

เจ้าพระยาศรีธรรมราชตอบว่า ถ้าจะกำหนดต้องกำหนดเป็น
ครั้งคราว เป็นต้นว่าที่นครศรีธรรมราช เหมืองแร่ดี เงินก็มีมาก แล้วแต่
เหตุการณ์

หลวงเสนิตศาสตร์ กล่าวว่า เรื่องเบี้ยบ้านาญเสมียนพนักงาน
ขอเสนอว่า เรื่องเบี้ยบ้านาญมีกฎหมายอยู่ และเวลานี้รัฐบาลไม่
ได้มีระเบียบว่าจะทำอะไร ผู้ใดจะมีความความประสงค์ถามอะไรให้ยื่น
ญัตติต่อสภาฯ ไม่ใช่จะมาถามต่อสภาฯ ได้ตามชอบใจ เมื่อเช่นนี้ก็
ไม่ต้องประชุมเรื่องอื่น เรื่องนี้เป็นเรื่องนอกทาง ถ้าจะมีความเห็นอย่างไร
ต้องยื่นญัตติขึ้นมา

ประธานสภาฯ กล่าวว่า เรื่องนี้รัฐบาลรับเอาไปพิจารณาและยอม
จะตอบแล้ว เรื่องเงินที่คลังจังหวัด รัฐมนตรีว่าการคลังก็ได้อธิบายแล้ว
พระยาประมวญฯ จะพอใจหรือยัง
พระยาประมวญวิชาพูล ตอบว่า พอใจแล้ว, เรื่องที่หลวงแสง ฯ

กล่าวนั้น สภาฯ ยังไม่มีข้อบังคับห้ามการถามและตั้งเรื่องเปี้ยบ้านาญเสมียน
พนักงานนั้น รัฐบาลก็รับไปแล้วส่วนเรื่องที่หลวงแสงฯ พุดนั้นควรเสนอ
เป็นญัตติขึ้นมาจึงจะถูก

เลิกประชุมเวลา ๑๙.๑๕ นาฬิกา

ตรวจแล้ว ๑๙/๕/๗๗

หลวงบรรณกรโกวิท

ประมวญ

นายแนบ พหลโยธิน

หลวงบรรณกรโกวิท

หลวงชวเลขปรีชา

นายแนบ พหลโยธิน

ผู้จตรายงาน

พระสุธรรมวินิจฉัย

ร.ต. เนตร์ พุนวิวัฒน์

พระยาศรยุทธเสณี

๒/๕/๗๗

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร